

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **L. N.**, zastoupený Mgr. Karlem Volfem, advokátem se sídlem Jindřicha Plachty, Praha 5, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 11, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 A 3702011 - 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Usnesením ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 A 370/2011 – 31, byla zamítnuta žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o prominutí zmeškání lhůty k zaplacení soudního poplatku za žalobu podanou proti rozhodnutí Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 26. 9. 2011, č. j. 032089/2011/KUSK-DOP-HRO. V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že vzhledem k tomu, že s. ř. s. neupravuje prominutí zmeškání lhůty, posuzoval možnost postupu za použití ust. § 64 s. ř. s. podle ust. § 58 odst. 1 o. s. ř., podle kterého soud promine zmeškání lhůty, jestliže účastník nebo jeho zástupce ji zmeškal z omluvitelného důvodu, a byl proto vyloučen z úkonu, který mu přísluší. Návrh je třeba podat do 15 dnů po odpadnutí překážky a je s ním třeba spojit i zmeškaný úkon. Tímto postupem lze podle názoru městského soudu prominout zmeškání jen lhůty zákonné. V posuzované věci se však jedná o lhůtu soudcovskou, kterou není možné prominout postupem podle citovaného ustanovení.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že městský

soud nesprávně posoudil právní otázku, když nesprávně vyložil ust. § 58 odst. 1 o. s. ř. Z tohoto ustanovení nijak nevyplývá, že by soud nemohl prominout zmeškání lhůty soudcovské. Napadené usnesení se navíc neopírá o důvod, na základě kterého lze učinit závěr, že lze vykládat ust. § 58 odst. 1 o. s. ř. tak, jak to učinil městský soud. Proto je napadené usnesení nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Tento nedostatek má za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Třídenní lhůta k zaplacení soudního poplatku je podle stěžovatele lhůtou nepřiměřeně krátkou, v níž objektivně nebyl schopen vyhovět uložené povinnosti, neboť se jeho zástupce v této lhůtě nemohl se stěžovatelem zkontaktovat. Navíc bylo usnesení doručováno pouze zástupci stěžovatele, a nikoliv stěžovateli do vlastních rukou. V případě, že nesplnění povinnosti uložené usnesením znamená pro stěžovatele zastavení celého řízení ve věci samé, je stanovení třídenní lhůty k zaplacení soudního poplatku velice omezující, jelikož se tato lhůta počítá od doby doručení usnesení stanovujícího účinnost zástupci stěžovatele, a nikoliv také stěžovateli samotnému. Sankce za nezaplacení soudního poplatku by byla přiměřená pouze tehdy, kdyby bylo nepochybné, že se stěžovatel může za každých okolností o stanovení této povinnosti dozvědět, tedy pokud by si usnesení o uložení pořádkové povinnosti osobně převzal a skutečně se seznámil i s poučením o hrozícím riziku zastavení řízení, pokud uloženou povinnosti nesplní. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dne 26. 3. 2012 bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno podání stěžovatele, ve kterém žádá o přerušení řízení, protože probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodnutí ve věci samé. Jedná se o řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského soudu ze dne 25. 1. 2012, č. j. 6 A 370/2011 – 20 ze dne 25. 1. 2012 (vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As 70/2012), kterým bylo zastaveno řízení o žalobě pro nezaplacení soudního poplatku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 4 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal přípustnost kasační stížnosti a dospěl k závěru, že je dána. Prominutí lhůty k zaplacení soudního poplatku má totiž v daném případě vliv na posouzení, zda stěžovateli nebyl odepřen přístup k soudu. Tato kasační stížnost tak má stejný význam jako v případě rozhodnutí o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, proti němuž je kasační stížnost přípustná (srovnej např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2005, č. j. Na 225/2005 - 110, publ. pod č. 765/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud dále přihlížel k tomu, že v daném případě rozhodnutí o žádosti nepředcházelo konečnému rozhodnutí o žalobě (rozhodnutí o zastavení řízení), které je také v řízení o kasační stížnosti přezkoumáváno (ve věci vedené pod sp. zn. 7 As 70/2012).

Pokud jde o návrh stěžovatele, aby řízení bylo přerušeno, je nutno uvést, že v dané věci stěžovatel brojí proti rozhodnutí vydanému poté, kdy bylo pravomocně rozhodnuto o zastavení řízení. Proto není důvod pro přerušení řízení, neboť v první z věcí je předmětem posuzování skutečnost, zda byly dány důvody pro zastavení řízení, ve druhé pak, zda byly

splněny podmínky pro zamítnutí žádosti o prominutí zmeškání úkonu. Jakkoli spolu obě věci skutkově souvisejí, rozhodnutí v nich nejsou na sobě navzájem závislá ani co do výroků, ani co do posouzení předběžných otázek. Není tedy dán důvod pro přerušení řízení podle ust. § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s., podle něhož předseda senátu řízení usnesením může přerušit, jestliže zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé nebo takové řízení sám vyvolá.

Ke stížnímu důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud uvádí, že rozsudek je podle jeho ustálené judikatury nepřezkoumatelný, pokud z jeho odůvodnění *„není vůbec zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu soud nepřistoupil, resp. nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele obsaženou v žalobě, a proč soud subsumoval popsaný skutkový stav pod zvolené právní normy“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, www.nssoud.cz). Nepřezkoumatenost je také dána, *„opomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat jednu ze žalobních námitek“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz), a rovněž tehdy, *„není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené (...). Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá“*, jak je uvedeno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

V dané věci městský soud dospěl k jednoznačnému a srozumitelně vyjádřenému závěru, že nelze postupovat podle ust. § 58 odst. 1 o. s. ř., neboť podle tohoto ustanovení lze prominout pouze zmeškání lhůty zákonné, zatímco lhůta stanovená k zaplacení soudního poplatku je lhůtou soudcovskou. Napadené usnesení tak není nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a stížní námitka není v tomto směru důvodná. O tom ostatně svědčí i obsah kasační stížnosti, v níž stěžovatel rozporuje právě úvahy, na základě kterých městský soud dospěl k závěru, že zmeškání lhůty prominout nelze.

Co se týče stížního důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je důležité nejprve zmínit rozhodné skutkové okolnosti. Stěžovatel byl k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu vyzván usnesením městského soudu ze dne 4. 1. 2012, č. j. 6 A 370/2011 – 8, které bylo jeho právnímu zástupci doručeno dne 9. 1. 2012. Lhůta k zaplacení soudního poplatku byla stanovena v délce tří dnů. V uvedené lhůtě nebyl soudní poplatek zaplacen. Poté městský soud usnesením ze dne 25. 1. 2012, č. j. 6 A 370/2011 – 20, rozhodl o zastavení řízení. Toto usnesení bylo právnímu zástupci stěžovatele doručeno dne 30. 1. 2012. Následně dne 3. 2. 2012 stěžovatel zaplatil soudní poplatek a dne 9. 2. 2012 požádal o prominutí zmeškání lhůty k zaplacení soudního poplatku.

Povinnost zaplatit soudní poplatek za řízení má žalobce již při podání žaloby a splnění poplatkové povinnosti není vázáno na výzvu soudu – ust. § 4 odst. 1 písm. a), § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o soudních

poplatcích“). Nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí. Po marném uplynutí lhůty soud řízení zastaví. Tak se také v daném případě stalo.

Protože s. ř. s. typy lhůt výslovně nedefinuje, není důvodu přiznávat jim jiný charakter a význam, než je tomu podle o. s. ř. Ten rozlišuje lhůtu soudcovskou a lhůtu zákonnou (§ 57). Lhůta k zaplacení soudního poplatku je lhůtou soudcovskou. Podle ust. § 40 odst. 5 s. ř. s. nestanoví-li zákon jinak, může předseda senátu z vážných omluvitelných důvodů na žádost zmeškání lhůty k provedení úkonu prominout. Žádost je třeba podat do dvou týdnů po odpadnutí překážky a je třeba s ní spojit zmeškaný úkon. Lhůtu určenou soudem může obdobně předseda senátu také prodloužit. Ze znění tohoto ustanovení plyne, že u lhůty soudcovské je možné jak její prodloužení, tak i prominutí zmeškání. Prominutí zmeškání lhůty ovšem přichází logicky v úvahu jen tam, kde dosud běží řízení, v němž měl být úkon proveden, ledaže by i po skončení řízení mohlo prominutí zmeškání lhůty a dodatečně učiněný vést k „obživnutí“ již skončeného řízení. Z toho hlediska by se předmětná žádost jevila vyloučenou, neboť stěžovatel požádal o prominutí lhůty až v době, kdy řízení, ve vztahu k němuž o prominutí lhůty žádal, bylo již pravomocně zastaveno, přičemž zákon v případě prominutí lhůty nepočítá s tím, že by došlo k „obživnutí“ skončeného řízení.

Zákon totiž u nezaplacení soudního poplatku stanoví specifický postup, který použití ustanovení o možnosti prominutí zmeškání lhůty k úkonu (§ 40 odst. 5 věta první a druhá s. ř. s.) vylučuje a modifikuje i aplikovatelnost ustanovení o prodloužení soudcovské lhůty podle věty třetí citovaného ustanovení (v daném případě lhůty k zaplacení soudního poplatku). Ust. § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích zaplacení soudního poplatku i po vydání rozhodnutí o zastavení řízení připouští. Ve věcech správního soudnictví však je dodatečné zaplacení poplatku časově omezeno tak, že poplatek musí být zaplacen dříve, než usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci. V daném případě tomu tak nebylo. Rozhodnutí o zastavení řízení nabylo právní moci a řízení tedy bylo skončeno podle zákona není možné, aby poté jakkoli „obživlo“. Tím ze zákona poplatková povinnost zanikla. Městský soud sice nesprávně posoudil v obecné rovině právní otázku možnosti prominutí zmeškání soudcovské lhůty, avšak i přesto dospěl ke správnému závěru, že v případě stěžovatele nelze zmeškání soudcovské lhůty prominout. Nesprávný právní názor městského soudu tak neměl vliv na správnost výroku napadeného usnesení, a proto postačí, je-li tento názor zkorigován Nejvyšším správním soudem.

Při rozhodování o žádosti stěžovatele o prominutí zmeškání lhůty k zaplacení soudního poplatku je zcela irelevantní jak dlouhá tato lhůta byla, protože prominutí nepřichází za žádných okolností v úvahu. Městský soud nemohl přihlížet k důvodům, pro které byla lhůta zmeškána, neboť vyhovění žádosti bylo vyloučeno. Stížní námitky týkající se délky lhůty stanovené městským soudem a doručování výzvy k zaplacení soudního poplatku tedy, i kdyby byly důvodné, tedy na správnosti výroku městského soudu nemohou nic změnit.

Nejvyšší správní soud přesto obiter dictum uvádí, že nejsou důvodné. Soudní poplatek za řízení je splatný podáním žaloby a jeho výše soudního je jednoznačně

zákonem stanovena. Lhůta městským soudem stanovená k dodatečné úhradě soudního poplatku byla sice velmi krátká a nelze ji zásadně považovat za dostatečnou (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2008, č. j. 2 Afs 44/2007 - 73, www.nssoud.cz), avšak městský soud rozhodl o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku až po dvou týdnech od doručení výzvy. Stěžovatel proto měl dostatečný časový prostor pro zaplacení soudního poplatku a mohl ho uhradit ještě 30. 1. 2012. Tato doba byla naprosto dostatečná k tomu, aby se advokát se stěžovatelem na úhradě soudního poplatku dohodl, zejména když měl soudní poplatek zaplatit již při podání žaloby. Nelze proto přihlížet k tomu, zda bylo pro právního zástupce obtížné stěžovatele kontaktovat, neboť je věcí odpovědného přístupu advokáta, aby věděl, že s podáním žaloby je spojena poplatková povinnost, a tuto otázku včas (např. již při udělení plné moci) řešil.

V otázce, zda bylo třeba doručit výzvu k zaplacení soudního poplatku nejen zástupci stěžovatele, i stěžovateli, Nejvyšší správní soud odkazuje na judikaturu Ústavního soudu. Ve věcech práva na soudní ochranu proti rozhodnutí orgánu veřejné správy za účinnosti úpravy platné do 31. 12. 2002 zaujal Ústavní soud stanovisko, které bylo vyjádřeno v nálezu ze dne 24. 1. 2000, sp. zn. IV. ÚS 238/99, publ. ve sv. č. 17 pod č. 10/2000 Sb. ÚS a na www.usoud.cz, a které odpovídá názoru stěžovatele. V době před přijetím s. ř. s. podstata problému spočívala v celkové koncepci správního soudnictví, která neumožňovala zohlednit dodatečné uhrazení poplatku a pokračovat v řízení. Oproti účastníkům řízení občanskoprávního se tak navrhovatelé domáhající se soudního přezkumu správních rozhodnutí nacházeli v objektivně horším postavení, neboť mohli dodatečně uhradit poplatek z návrhu nejpozději ve lhůtě stanovené k tomu správním soudem. Nicméně s vytvořením nového systému správního soudnictví byl upraven i zákon o soudních poplatcích a jeho ust. § 9 odst. 7 umožňuje zaplatit soudní poplatek za řízení i dodatečně, nejpozději týž den, kdy došlo k doručení usnesení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 - 172, č. 2328/2011 Sb. NSS, www.nssoud.cz). V rozhodnutí pléna dne 13. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/07, www.nalus.cz, tak Ústavní soud dospěl k závěru, že *„postup soudu, který výzvu k zaplacení soudního poplatku ze správní žaloby zaslal pouze stěžovatelovu advokátovi, a nikoliv i jemu samotnému, odpovídal pravidlům doručování, jak byla nastavena v § 42 soudního řádu správního ve spojení s § 49 odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění do nabytí účinnosti zákona č. 555/2004 Sb.“* a že *„(p)okud tedy soudy ctily procesní pravidla obsažená v příslušných řádech, zásah do Ústavou chráněných práv stěžovatele z jejich rozhodnutí dovodit nelze.“* Městský soud proto postupoval správně, pokud doručil výzvu k zaplacení soudního poplatku pouze právnímu zástupci stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud rozhodl o žádosti o prominutí zmeškání lhůty v souladu se zákonem a v řízení neshledal vady namítané v kasační stížnosti. Proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil,

proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a krajskému úřadu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. května 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu